

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserter) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 3. marcija 1899.

Politiški oddelek.

Odprto pismo ruskemu carju.

V Trstu izhajajoči veliki tednik „La Pensée Slave“, ki v francoskem jeziku zagovarja želje in koristi slovanskih narodov, je priobčil v predzadnji številki odprto pismo ruskemu carju. To pismo je jako zanimivo. Nočemo se sicer ž njim popolnoma identificirati, zdi se nam pa umestno, da preložimo iz njega najvažnejši odstavek.

Po daljšem uvodu piše rečeni list:

„Veličanstvo! Vsi Slovani Vam zaupajo; tudi tisti, ki živijo pod žezlom Nj. V. cesarja Franca Jožefa, Vašega uzvišenega občudovalca, vsi se z zaupanjem ozirajo na konferenco, katero je sklicalo Vaše Veličanstvo, in težko čakajo njenih uspehov. Sistem, ki je sedaj v habsburški monarhiji v veljavi, zagotavlja proti pravu in pravičnosti prevlado dvema plemenoma, nemškemu in madjarskemu, katerih zastopniki so v parlamentih na Dunaju in v Budimpešti uničili sposobnost za delo, prevračajo celo monarhijo, ter grene tako zadnje dneve jednemu, po krutosti usode najbolj izkušenih vladarjev. Ta sistem je naperjen proti Slovanom, proti njihovim političnim pravicam in proti njihovi narodni eksistenci. Vsled tega veljavnega sistema ne more habsburška monarhija biti element miru. Vsled tega sam oficijelni reprezentant more biti samo tolmač čutil rečenih dveh plemen, na noben način pa tolmač v državi živečih Slovanov. Mir, ki bi ohranil sedanje razmere pri nas in sedanji sistem, bi bil nasproten velikima načeloma, za kateri se zavzema Vaše Veličanstvo, pravu in pravičnosti. Radi tega so Slovani v habsburški monarhiji, ko podpirajo legitimne aspiracije balkanskih Slovanov, in se čutijo duševno jedine z vsem slovanskim svetom, primorani v svojem lastnem interesu apelirati na slovansko solidarnost.

Z ozirom na te razmere podpira „La Pensée Slave“ kakor ve in zna, idejo, katero so sprožili česki bratje —

ki predstavljajo takorekoč duševno aristokracijo mej Slovani habsburške monarhije — naj bi na razoroževalni konferenci, katero je sklicalo Vaše Veličanstvo, bile slovanske narodnosti habsburške monarhije zaslopane vsaka po treh odposlancih, ki so deležni absolutnega zaupanja. „La Pensée Slave“, tolmač moralne solidarnosti slovanske na obrežju Adrije in zagovornik češkega in hrvatskega državnega prava, pridružujoč se tej misli, si dovoljuje obrniti se z udanim zaupanjem do Vašega Veličanstva, da Vam priporoča slovanske stvari. To, Veličanstvo, ni z naše strani izraz predrznosti, nego samo izraz neomejenega zaupanja, katero je v nas obudilo vzvišeno mišljenje Vašega Veličanstva. Kdor se, kakor Vaše Veličanstvo, zavzema za zatiranje, kdor, mogočen kakor Vaše Veličanstvo, se vender poteguje za mir na podlagi prava in pravičnosti, je pristopen že vsled uzvišenosti svojega značaja vsem tistim, ki verujejo v njegove krasne ideale in ki delajo na njih vresničenje, kakor Vaše Veličanstvo, sosebnost, če se pretaka v njihovih žilah slovanska kri, kakor se pretaka tudi v žilah Vašega Veličanstva. In vsi Slovani so ponosni, da je sprožitelj najznamenitejše ideje tega veka slovanski vladar. Slovani pričakujejo mnogo od razoroževalne konference, saj ne zahteva drugega, kakor vresničenje pravičnosti in uveljavljenja prava. Čim bodeta ti ideji realizirani, bo mir sam po sebi zagotovljen.

Ako se ugotovi tej prošnji, katero izreka „La Pensée Slave“ v imenu 20 milijonov Slovanov habsburške monarhije, bodo Vaše Veličanstvo blagoslavljali ne le ti, nego tudi občudovanja vredni starček, kateri jim sedaj vlada.

Ta monarhija se nahaja sedaj vsled podivjanosti Nemcev in Madjarov v kritičnem položaju, in z njo vred dinastija habsburška.

Primerno je torej, da pride Vaše Veličanstvo na pomoč tej monarhiji in jej omogoči, postati pravična vsem narodom brez ozira na njih narodnost, in zaježiti počenjanje sedaj v njej vladajočih Nemcev in Madjarov.

Znameniti predniki Vašega Veličanstva prihiteli so večkrat oboroženi na pomoč habsburški dinastiji, da jo obvarujejo temelje podkopajočih elementov. Zdaj, Vaše Veličanstvo, ni treba prijeti za meč, dovolj je še na razoroževalni konferenci se Vaše Veličanstvo s svojo močno besedo oglasi v obrambo 25 milijonov Slovanov, s čimur se pomore monarhiji in dinastiji, katere jedina vpora proti besnosti Nemcem in Madjarov so Slovani.

Tako „La Pensée Slave.“ Priobčili smo ta odlomek iz odprtega pisma ruskemu carju, ker je pismo v slovanskem časopisu obudilo splošno zanimanje.

Politični pregled.

§ 14. — Vladanje s pomočjo § 14. naše ustave se je že začelo. Zadnje dni je izšla na podlagi tega paragrafa izdana cesarska naredba, s katero se je uveljavil rekrutni zakon za l. 1899.

Nagodba — Vsled kompromisa, ki je bil sklenjen v ogerskem parlamentu, je postalo vprašanje v nagodbi zopet aktuvelno. Po tem kompromisu se uveljavi nagodba na ta način, da jo Ogerska samostojno podaljša do l. 1904., v Avstriji pa se uvede v § 14. Nagodba torej ne bo več pogodba mej državama, ampak vsaka državna polovica jo l. 1904. lahko raztrga. S tem je zadan prvi udarec dualizmu.

Pogajanja z Italijani. — Vlada se je posredovanjem dr. Kathreina začela pogajati s tirolskimi Italijani zaradi njih v stopa v deželni zbor. Čuje se, da so Italijani pripravljeni vstopiti, če se uvedejo narodne kurije. Rešitev tega vprašanja za Tirolsko bo prejudic za rešitev narodnega vprašanja na Štajerskem in na Koroškem.

Ogerko ministerstvo je že prevzelo vlado. Predsednik je zmerni Szell. Nova sta samo trgovinski minister Hegedüs in pravosodni minister Plotz. Ministerstvo je sestavljeno iz samih pristašev liberalne stranke, in se imenuje v šali „Banffyjevo ministerstvo brez Banffyja.“ Vsled te premembe v vladi se je Apomijijeva stranka pridružila vladni stranki.

Francija. — Na dan pogreba prezidenta Faurea sta poslanca Derouléde in Habert prouzročila smešno komedijo. Nagovarjalo sta vojaštvo na punt. Vlada je Derouléda vsled tega zaprla in zajedno začela odločno postopati proti monarhistom.

Volitve v grško poslansko zbornico so izpale zelo nepovoljno za sedanjo vladajočo stranko Delyamistov. Ta stranka namreč ni izgubila samo absolutne večine, marveč se je tudi tako zelo zmanjšalo število nje članov, da bo zavzemala nadalje le četrto mesto v zbornici. Izid volitev je po poročilu lista „Journal Asty“ naslednji: Izvoljenih je 112 somišljenikov, Teotokisa, 36 vladnih kandidatov, 25 Delyamistov, 36 neodvisnih, 13 pristašev Deligiorgisa, 6 Dragumistov in 3 Rallisovi somišljeniki. Samo 25 mož ima torej dosedaj najmočnejša stranka. Največji poraz je doživela v Atenah, kjer je nje vodja in glavni kandidat general Smolenski propadel z vsemi svojimi tovariši. Največji dobiček od zadnjih volitev imajo Trikupisti ali somišljeniki Teotokisa, akoravno tudi ne razpolagajo z absolutno večino. Ker pa ima sedanja Zaimisova vlada le 36 somišljenikov v poslanski zbornici, je splošna kriza neizogibna. Sedanja vlada bo ostala nadalje na krmilu le tedaj, ako se priklapi Trikupistom.

Prememba vojaških določeb. — Ministerstvo za dež brambo je premenilo nekatere bistvene vojaške določbe.

Tako se bodo „na družinske razmere“ le tedaj ozirali, ako je na pr. od dveh bratov jeden nesposoben za delo in zaslužek ali če je gotovo, da je drugi brat dobil nizko številko in gotovo pride k naboru. Jednoletni prostovoljci na svoje troške bodo morali na leto plačevati za orožje 18 kron, za hrano 240 kron, za obleko 90 kron, za izposojenega konja in vzdrževanje 480 kron, za konjsko opravo 24 kron. Pogoji za jednoletne prostovoljce veljajo v prihodnje tudi za medicinece, farmacevte in veterinarje.

Vojaški novinci. — Wiener Ztg. je objavila na podlagi § 14 cesarsko naredbo, s katero se za leto 1899 podaljša določeno število vojaških novincev, ter dovolijo vojaški nabori.

Loubetovo sporočilo in njegov program. Z največjo nestrpnostjo so pričakovali francoski krogi pa tudi ostali svet sporočila novega predsednika francoske republike, v katerem bo Loubet razvil svoj program. Toda ne samo pričakovali, marveč tudi narekovali so gotovi strankarski voditelji, kaj naj bo vse zapovedano v predsednikovem sporočilu. Tako je mej drugimi v ime nove lige „La patrie française“ resno svetoval Coppée v svojem listu, naj predsednik pripozna ligo in odobri njene namene ter formalno izjavi, da bo skušal konec storiti agitaciji Dreyfusovcev in vestno čuval politično moralo, ker sicer ne bo miru v deželi. Toda na te zahteve se Loubet ni dosti oziral, kakor je razvidno iz poročila samega, katero je min. predsednik Dupuy dne 21. feb. prečital v obeh zbornicah. Novi predsednik prosi najpreje podpore senata in zbornice, da bo mogel biti kos velikim dolžnostim, potem pa pravi: Predsednik bo posvetil vse svoje moči varstvu in izvrševanju ustavnih določil. Redna izročitev oblasti je nov dokaz zvestobe Francije za republiko. To je najboljše znamenje posebno za sedanje dni, ko nekateri izgubljeni skušajo omajati zaupanje dežele do svojih naprav. Narodna skupščina z dne 18. januv. je izjavila željo, da se čim preje pomire duhovi in zjedinijo vsi republikanci. Kot srasten somišljenik načel francoske revolucije in regima svobode bode neprestano skrbel, da najde parlament v njem pri tem prepotrebem delu vedno potrebno podporo. Sporočilo naglašja dalje, da treba parlament, oodna oblastva, vlado in narodno armado jednako spoštovati. Spominja dalje del republike, ki zagotavljajo svobodni mir, ki so osnovala veliko kolonialno državo in naklonila deželi veliko prijateljstvo in zveze v inozemstvu. Srečnega se bom štel, sklepa predsednik Loubet, ako bom s pomočjo jedinosti, kateri hočem z vsemi silami pospeševati, pripomogel v okviru po ustavi mi zajamčevanih pravič, katerih si ne bom dovolil kratiiti, do vresničenja naših skupnih nad in utrditve republike. Najvažnejša v tem sporočilu je pač izjava Loubetova, da je strasten somišljenik revolucionarnih načel in regima slobode, s katero pač ne bodo zadovoljni mnogi francoski krogi.

† **Grof Rechberg.** Minulo soboto po noči je umrl na svojem posestvu Kettenhof pri Schwechat-u 93 let stari grof Rechberg, ki je ministroval v Avstriji v dobi od 1859 do 1864 v najbolj zmedenih razmerah. Rojen je bil leta 1806 v Regenu ter je že leta 1828 kot poslaniški atašej vstopil v avstrijsko državno službo. V letu 1855 je bil imenovan avstrijskim zveznim predsedstvenim poslanikom in tedaj je prišel v ožjo dotiko z Bismarckom, s katerim sta se s početka precej dobro razumela, pozneje pa je bil grof Rechberg Bismarckov največji nasprotnik. Početkom italij. vojne v l. 1859 je bil imenovan Rechberg kot naslednik barona Buola zunanjim ministrom, kateri portfelj si je obdržal do 27. oktobra 1864. Tedaj mu je cesar podelil red zlatega runa. Od tega časa nadalje se je mož popolno odtegnil javnosti, le kake dva ali trikrat je prišel v gospodsko zbornico in delegacije, kjer je poskušal opravičiti svojo politiko. Pri neki taki priliki mu je vojni mir baron Kuhn očital, da Avstrija v letih 1860—1866